

1. Vogel van de zon

Er is een vogel die geen eieren legt en geen jongen krijgt. Hij was er al toen de wereld begon en nu leeft hij nog, in een verborgen woestijn, ver hiervandaan. Het is de Phoenix, de vuurvogel.

Op een dag, in de begintijd van de wereld, keek de zon omlaag en zag een grote vogel met de meest prachtige, blinkende veren. Ze waren rood, goud, purper - helder van kleur en oogverblindend als de zon zelf. Toen riep de zon: "Prachtige Phoenix, jij zult mijn vogel zijn en eeuwig leven!"

Eeuwig leven! De Phoenix was heel erg blij toen hij dit hoorde en hij hief zijn kop op en zong: "Zon, o, schitterende zon, ik zal mijn liederen zingen voor jou alleen!"

Maar de Phoenix was niet lang gelukkig. Arme vogel. Zijn veren waren veel te mooi. Mannen, vrouwen en kinderen joegen hem altijd op en probeerden hem te vangen. Ze wilden een paar van die mooie, blinkende veren voor zichzelf hebben.

"Hier kan ik niet blijven," dacht de Phoenix. En hij vloog weg naar het oosten, waar de zon in de morgen opkomt.

De Phoenix vloog en vloog, tot hij bij een verre, verborgen woestijn kwam waar geen mensen waren. En daar leefde hij in vrede, vrij rondvliegend en zijn loflied zingend op de zon boven hem.

Bijna vijfhonderd jaren gingen voorbij. De Phoenix leefde nog, maar hij was oud geworden. Hij was vaak moe en hij had veel van zijn kracht verloren. Hij kon niet meer zo hoog door de lucht scheren, en ook niet meer zo ver en zo snel vliegen als toen hij jong was.

"Zo wil ik niet blijven leven," dacht de Phoenix. "Ik wil jong en sterk zijn."

En de Phoenix hief zijn kop op en zong: "Zon, o, schitterende zon, maak mij weer sterk en jong!" Maar de zon antwoordde niet. Dag na dag zong de Phoenix zijn lied. Maar toen de zon nog steeds geen antwoord gaf, besloot de Phoenix terug te gaan naar de plaats waar hij in het begin gewoond had, en het nog één keer aan de zon te vragen.

Hij vloog over de woestijn, en over heuvels, groene valleien en hoge bergen. Het was een lange reis, en omdat de Phoenix oud en zwak was, moest hij onderweg

dikwijls rusten.

Nu heeft de Phoenix een fijn reukorgaan en hij is vooral dol op kruiden en specerijen. Dus elke keer als hij op de grond kwam verzamelde hij stukjes kaneelboombast en allerlei soorten welriekende bladeren. Sommige daarvan stak hij tussen zijn veren en de rest droeg hij mee in zijn klauwen.

Toen de vogel tenslotte aankwam bij de plaats waar hij vroeger gewoond had, ging hij zitten in een hoge palmboom die hoog op een berghelling groeide. En helemaal boven in de boom bouwde de Phoenix een nest met kaneelboombast en bekleedde het met geurige bladeren. Toen vloog de Phoenix weg en verzamelde wat van die scherpruikende hars die mirre genoemd wordt en die hij uit een boom vlakbij had zien sijpelen. Daarvan maakte hij een ei en droeg het naar zijn nest.

Nu was alles gereed. De Phoenix ging op zijn nest zitten, hief zijn kop op en zong: "Zon, o, schitterende zon, maak mij weer sterk en jong!"

Deze keer hoorde de zon het lied. Snel verjoeg hij de wolken van de hemel, hield de winden stil en scheen met al zijn kracht op de berghelling.

De dieren, de slangen, de hagedissen en alle andere vogels verstopten zich in grotten en holen, in de schaduw van stenen en bomen voor de felle stralen van de zon. Alleen de Phoenix zat op zijn nest en liet de zonnestralen neerkomen op zijn prachtige blinkende veren.

Plotseling was er een lichtflits, vlammen sloegen op uit het nest en de Phoenix veranderde in een laaiende vuurbol.

Na een poosje doofden de vlammen uit. De boom was niet verbrand en het nest ook niet. Maar de Phoenix was verdwenen en in het nest lag een hoopje zilvergrijze as.

De as begon te beven en kwam langzaam omhoog... en van onder de as rees een jonge Phoenix op. Hij was klein en zag er wat verfromfaaid uit. Maar hij strekte zijn nek en zijn vleugels en sloeg ze uit. Hij werd zienderogen groter, tot hij net zo groot was als de oude Phoenix. Hij keek om zich heen en vond het ei van mirre, holde het uit, stopte de as erin en sloot het ei weer. En toen hief de Phoenix zijn kop op en zong: "Zon, o, schitterende zon, alleen voor jou zal ik mijn lied zingen! Voor altijd en altijd!"

Toen het lied uit was begon de wind te waaien, de wolken kwamen weer opzetten aan de hemel en de andere levende schepsels kropen weer uit hun schuilplaatsen.

Toen steeg de Phoenix op met het ei in zijn klauwen en vloog weg. Tegelijkertijd verhief zich een zwerm vogels in alle soorten en maten en vloog achter de Phoenix aan, en allemaal zongen ze: "Jij bent de grootste onder de vogels! Jij bent onze koning!"

En de vogels vlogen met de Phoenix mee naar de Zonnetempel die de Egyptenaren hadden gebouwd in Heliopolis, de stad van de zon. Toen legde de Phoenix het ei met de as erin op het altaar van de zon.

"Nu," zei de Phoenix, "nu moet ik alleen verder vliegen." En nagekeken door de andere vogels vloog hij weg naar de verre woestijn.

Daar woont de Phoenix nog altijd. Maar elke vijfhonderd jaar, als hij zich zwak en oud begint te voelen, vliegt hij naar het westen naar dezelfde berg. Daar bouwt hij boven in een palmboom een welriekend nest en daar wordt hij tot as verbrand. Maar iedere keer verrijst de Phoenix uit de as, versterkt, vernieuwd en verjongd.

2. Ganesha

Eens gebeurde het, dat de god Shiva thuiskwam en hij voor de deur een van zijn dienaren aantrof.

Deze verbood hem de toegang tot het huis met de boodschap dat Parvati, dochter van de bergen en de vrouw van Shiva, aan het baden was en opdracht had gegeven om niemand door te laten. Shiva wierp de dienaar een dreigende blik toe en zonder zich ook maar iets van diens woorden aan te trekken, liep hij naar binnen.

Toen de badende Parvati plotseling haar echtgenoot voor zich zag staan, steeg het schaamrood haar naar de wangen. Ze bedekte haar naaktheid en rende naar haar slaapvertrek. Naar aanleiding van dit incident dacht Parvati: Ik zou een dienaar helemaal voor mezelf moeten hebben; iemand die alleen naar mij luistert en werkelijk doet wat ik hem opdraag. Uit het vuil van haar lichaam creëerde zij op een dag een knappe jonge man. Hij had een gaaf lichaam en was oersterk. Nadat ze hem in kleren had gestoken en zijn uiterlijk verfraaid had met sieraden en juwelen, zei ze tegen hem: "Jij bent Ganesha, mijn eigen zoon, in dit huis heb ik niemand behalve jou." De jonge man maakte een diepe buiging en vroeg: "Waarmee kan ik u van dienst zijn, ik zal doen wat u mij opdraagt." - "Lieve zoon," antwoordde Parvati, "van nu af aan zul je mijn deur bewaken. Zonder mijn toestemming mag je niemand, maar dan ook niemand binnen laten.

Gebruik desnoods geweld." Als een liefdevolle moeder omhelsde zij Ganesha.

Daarna gaf ze hem een stevige stok en liet hem post vatten voor de deur van het huis, terwijl zij zelf binnen bleef om zich te baden. Niet lang daarna kwam Shiva thuis, in gezelschap van een groep volgelingen.

Ganesha, die niet wist met wie hij te maken had, hield zijn stok in de aanslag en waarschuwde: "Zonder toestemming van mijn moeder mag u niet naar binnen." Shiva keek hem aan en zei: "Domoor, wie ben jij om mij tegen te houden? Weet je dan niet dat ik Shiva ben?" Als antwoord kreeg Shiva een stevige mep met de stok. "Je bent niet goed bij je hoofd," tierde hij. "Ik ben Shiva, de man van Parvati. Ik woon hier en ik ga nu naar binnen." Voor hij een stap verder kon doen kreeg hij voor de tweede maal een klap. Shiva liep terug naar zijn volgelingen om zich te beklagen. "Wie is die jongen en wat wil hij? Wat is er eigenlijk aan de hand, waarom staan jullie hier toe te kijken zonder iets te doen?" Aangespoord door hun leider, stapten de volgelingen op Ganesha af. "Wie ben jij? Wat wil je? Als je niet maakt dat je wegkomt, riskeer je je leven," riepen ze hem toe.

Ganesha liet zich niet bang maken en vertelde wie hij was.

Maar hij maakte hun tevens duidelijk dat hij niet van plan was van zijn post te wijken. Shiva zat nu met een probleem. "Luister," sprak hij, "jullie zijn mijn volgelingen, die knaap daar is de zoon van Parvati. Waarom zou er strijd moeten zijn? Maar als ik mij zomaar laat afwimpelen, zullen de mensen dan niet zeggen dat de grote Shiva bang is voor zijn vrouw? Hoe kan zij zo halsstarrig zijn.

Die Ganesha moet daar weg bij de deur en als er strijd moet zijn dan is Parvati daar verantwoordelijk voor. Laat het gevecht beginnen." De volgelingen grepen hun wapens en onder het slaken van strijdkreten gingen ze tot de aanval over.

Ganesha pakte een enorme knots en elke keer als hij er een klap mee uitdeelde, klonk het gekraak van botten.

Armen, benen en hoofden vlogen in het rond.

De volgelingen van Shiva waren geen partij voor deze machtige krijger.

Als herten die een leeuw bespeuren stoven ze in tien richtingen uiteen. De goden hadden deze afstraffing vanuit hun hemelse verblijfplaats gadeslagen. Onder leiding van de god Vishnu verschenen ze op het strijdtoneel. Vishnu zei tegen Shiva: "Zonder list is Ganesha niet te verslaan. Het geluk is aan zijn zijde. Hij is oersterk, een ware held die van vechten houdt." Vishnu bedacht een plan en vertelde het aan Shiva.

Daarna bond hij de strijd aan met Ganesha.

Terwijl deze twee aan het vechten waren, sloop Shiva van achter nabij en sloeg met zijn drietand het hoofd van de romp van Ganesha.

Toen Ganesha was gedood, begonnen de goden en de volgelingen van Shiva luid jubelend in het rond te dansen. Juist op dat moment kwam Parvati naar buiten en zag het onthoofde lichaam van haar zoon voor de deur liggen. Zij begon hardop te jammeren: "Wat moet ik doen, waar kan ik heen? Het noodlot heeft toegeslagen, de goden hebben mijn zoon vermoord. Hoe zal ik dit verdriet ooit te boven komen.

Maar mijn wraak zal zoet zijn." In een oogwenk creëerde zij honderdduizend Sakti's, woest uitziende godinnen met tien armen. "Moeder," spraken zij, "wat wilt u dat wij doen?" In haar razernij antwoordde Parvati: "O godinnen, ik wil dat jullie de wereld vernietigen. Verslind alles wat op je pad komt, goden, halfgoden, zieners, ja zelfs mijn eigen volgelingen." Op haar bevel begonnen de godinnen hun verwoestende werk. Overal waar je keek waren Sakti's en alles wat leefde pakten ze op en wierpen het in hun opengesperde mond.

De goden waren machteloos, met afgrijzen staarden ze naar dit huiveringwekkende tafereel. En terwijl ze aan het beraadslagen waren wat hun te doen stond om deze verwoesting een halt toe te roepen, verscheen hun leermeester Narada, de ziener, in hun midden.

De goden wierpen zich aan zijn voeten en vroegen hem om hulp.

Daarop sprak de ziener: "Zolang Parvati, de dochter van de bergen, geen medelijden heeft, zal er ellende zijn. Laat daar geen misverstand over bestaan." Toen ging Narada, met in zijn gevolg nog een aantal zieners, naar Parvati. Hij nam een buigende houding aan en sprak: "O moeder van de wereld, wij brengen u hulde. U hebt alles geschapen, u bent de macht die beschermt en u bent de macht die vernietigt. O godin, wees voldaan, wees kalm." Parvati bleef nijdig kijken en zei geen woord. Opnieuw maakte Narada een diepe buiging en vervolgde zijn verzoek om genade. "O godin, vergeef ons de fout die is gemaakt. Wij zijn uw eigen kinderen, we voelen ons ellendig, heb medelijden." Na deze woorden te hebben aangehoord verscheen er een glimp van tevredenheid in de blikken van Parvati. Zij sprak: "Als jullie mijn zoon weer tot leven brengen zal ik een einde maken aan deze verwoesting.

Als jullie hem respect tonen en hem opziener van de goden maken, dan zal er vrede zijn." Met deze boodschap keerde Narada terug naar de goden. Shiva begon voorbereidingen te treffen om aan de eis van zijn vrouw tegemoet te komen.

Aan de goden gaf hij de opdracht om het lichaam van Ganesha te halen en het te wassen.

Daarna sprak hij: "Ga naar het noorden en hak het hoofd af van het eerste levende wezen dat jullie tegenkomen." De goden trokken naar het noorden en het eerste wat ze zagen was een olifant met één slagtang. Ze hakten zijn hoofd af, brachten het terug en bevestigden het aan de romp van Ganesha. Vervolgens nam Shiva wat nectar van de goden en terwijl hij gebeden prevelde sprenkelde hij wat druppels op het zielloze lichaam. Bij de eerste druppel die op hem viel kwam Ganesha weer tot bewustzijn. Hij stond op alsof hij slechts een dutje had liggen doen. Zijn ledematen zagen er nog even krachtig en schitterend uit als tevoren en op zijn schouders stond een vrolijk blozende olifantenkop. Iedereen was blij en het meest van allemaal natuurlijk Parvati, nu haar zoon weer levend en gezond was.

3. Half leeuw, half mens

Vroeger trokken de asura's (demonen) voortdurend ten strijde tegen de goden. Zij waren jaloers op hun aartsvijanden, omdat die beschikten over een elixer dat hen onsterfelijk maakte.

Eens werden de asura's geregeerd door de machtige koning Hiranyanetra. Hij werd gedood tijdens een gevecht met de god Vishnu, die in de gedaante van een wild zwijn op aarde gekomen was. Toen zijn broer, Hiranyakasipu, dit hoorde, tierde hij van woede en verdriet. Hij nam het leiderschap van de asura's op zich en gaf zijn bloeddorstige soldaten het bevel om dood en verderf te zaaien onder de goden en hun aanhangers, de mensen. De asura's trokken de wereld in en richtten een waar bloedbad aan. De aarde zelf raakte gewond terwijl de goden uit hun hemelse oorden op de vlucht sloegen.

Intussen was Hiranyakasipu in de rouw. Hij bracht het gebruikelijke wateroffer voor de lichaamloze ziel van zijn gestorven broer en troostte zijn weduwe. Daarop nam hij zich voor om heer en meester van de wereld te worden. Ter verwezenlijking van dit doel stelde hij zichzelf bloot aan de meest extreme vormen van zelfkastijding. Hij ging rechtop staan, waarbij hij slechts met één grote teen de grond raakte, strekte zijn armen boven het hoofd en richtte zijn ogen naar de hemel. In afwezigheid van hun leider leden de asura's grote verliezen en wisten de goden hun rechtmatige plaats in de hemel te heroveren.

Vanwege zijn voortdurende zelfkastijding ontstond er in het lichaam van

Hiranyakasipu een intense hitte. Vlammen stegen uit zijn hoofd op en grepen in alle richtingen om zich heen. Overal ontstonden grote branden, zowel op deze wereld als daaronder en daarboven. De lagere hemelen verschroeiden en de goden, hun gezichten vertrokken van hitte, snelden naar de hoger gelegen hemel van Brahma. Daar brachten ze verslag uit aan de god die de wereld en alles wat daarop leeft en groeit heeft geschapen.

Toen Brahma, de schepper, op de hoogte was gebracht van hetgeen zich beneden hem afspeelde, besloot hij om de leider van de asura's een bezoek te brengen. Hiranyakasipu, die de wereld in een vlammenzee had veranderd, zag de uit een lotus geboren god naderen en maakte een knieval. Om hem voor zijn zelfkastijding te belonen, sprak Brahma: "Doe een wens." De asura antwoordde vastberaden: "O machtige god, Grootvader van alle levende wezens. Ik wens nimmer door de volgende dingen gedood te worden: alle soorten wapens waarmee mijn vijanden slaan of gooien, vallende bomen en rotsblokken. Ook niet door water, vuur en bliksem. Laat mij onschendbaar zijn voor goden, demonen, zieners, leermeesters en alle andere wezens die u geschapen hebt. Laat mij voor al die wezens onschendbaar zijn, in de hemel of op aarde, bij dag of bij nacht, vanuit de hoogte of vanuit de laagte."

Toen Brahma dit verzoek had aangehoord, antwoordde hij liefdevol: "Ik ben werkelijk zeer tevreden over jou. Houd op jezelf te kastijden. Jij zult alles krijgen waar je om gevraagd hebt. Voor een periode van zesenegentigduizend jaar zullen al je wensen in vervulling gaan. Sta op en hervat je leiderschap over de asura's."

Bij het horen van deze woorden verscheen er een glimlach van tevredenheid op het gelaat van Hiranyakasipu. Hij liet zich door Brahma tot koning kronen. Daarna voerde hij zijn plan voor de verovering van de drie werelden uit. Eerst overrompelde hij de wereld van de mensen, daarna viel hij de godenwereld aan. Eén voor één werden hun legerscharen door de asura's verslagen. Voor de tweede maal zochten de goden hun toevlucht bij Brahma. Hij stelde voor om Vishnu's hulp in te roepen. Gezamenlijk vertrokken ze naar de oceaan van melk, de plaats waar Vishnu in een bed lag te slapen. Nadat ze hem met uitbundige lofzangen gewekt en gunstig gestemd hadden, vertelden ze Vishnu over hun benarde situatie en smeekten hem om hulp. Vishnu liet zich volledig op de hoogte brengen van het leed waaronder de goden gebukt gingen. Hij begreep dat de goden in groot gevaar verkeerden en stemde met hun verzoek in. Hij stond op uit zijn bed en stelde de goden met gepaste woorden gerust. "Ik zal ervoor zorgen dat die asura op gewelddadige wijze aan zijn eind komt. Ga nu maar naar huis en maak je verder geen zorgen." Verheugd keerden de goden terug naar hun woonplaats.

Nadat ze vertrokken waren nam Vishnu de behaarde gedaante aan van Narasingha, oftewel half mens, half leeuw. Hij had wijd opengesperde kaken, verschrikkelijke slag tanden, lange scherpe nagels en een kop met manen die schitterden als een duizendtal zonnen. Tegen zonsondergang ging hij op weg naar de stad van de asura's. Met buitengewone moed liep Narasingha door de straten en verpletterde de asura's die hem aanvielen. De demonen die getuige waren van zijn bovennatuurlijke kracht stoven in paniek uiteen.

Prahalaad, de zoon van Hiranyakasipu, bekeek dit schouwspel en zei tegen zijn

vader: "Waarom is deze gigant, de koning van de dieren, hierheen gekomen? Er bestaat geen twijfel; het is de onwankelbare, opperste god. Het is Vishnu, in de gedaante van Narasingha, half mens, half leeuw. Waarom legt u uw wapens niet neer en onderwerpt u zich aan zijn genade. Aanschouw zijn gapende muil, er is niemand in de drie werelden die tegen hem op kan. Handel als een vorst en buig voor deze god."

De kwaadaardige koning luisterde naar het betoog van zijn zoon en antwoordde: "Waarom ben je zo bang, mijn kind?" Daarop wierp hij zich in de strijd met het beest, waarbij hij allerlei soorten wapens gebruikte: zwaarden, speren, knotsen, stroppen, haken, vuur, enzovoort. Het leek wel een eeuwigheid dat de twee met elkaar vochten.

Plotseling groeide uit het lichaam van de demon een grote hoeveelheid armen, elk met een zwaard in de hand. Daarmee viel hij de leeuw aan, maar al zijn slagen en stoten waren vergeefs. Het einde van de strijd was nabij. Narasingha greep Hiranyakasipu beet en legde hem dwars over zijn knieën. Met zijn enorme klauwen trok hij de ribbenkast van de asura uiteen en rukte hem het hart uit de borst. Ogenblikkelijk viel de demon dood neer.

Nadat de vijand van de goden was gedood, liep Prahalaad op de leeuw af en viel aan zijn voeten. Narasingha kroonde hem tot koning van de asura's en verdween op raadselachtige wijze.

Toen Vishnu in de hemel verscheen met het nieuws dat Hiranyakasipu vernietigd was, waren de goden, Brahma en alle anderen, zeer verheugd. Ze maakten een diepe buiging voor de lovenswaardige god en konden zonder angst of gevaar naar huis terugkeren.

4. De laatste reis van Yudhishtira

De grootste veldslag die ooit op Indiase bodem geleverd werd, vond plaats op de vlakte van Kurukshetra. Deze oorlog was de ontknoping van een jarenlange successiestrijd tussen het nakomelingschap van twee koningszonen, te weten Pandu en Dhritarashtra. Pandu had vijf zonen die bekend stonden als de Pandava's. De oudste van de Pandavabroers was Yudhishtira. Zij waren alle vijf getrouwd met één en dezelfde vrouw, Draupadi genaamd. Dhritarashtra had honderd zonen; de Kaurava's. De oudste van de Kauravabroers was Duryodhana. Hij en Yudhishtira waren gezworen vijanden.

De veldslag op de vlakte van Kurukshetra duurde achttien dagen. Op het bloedige strijdperk sneuvelden alle Kaurava's, terwijl de vijf Pandava's er met behoud van hun leven vandaan kwamen. De oudste broer, Yudhishtira, werd tot koning gekroond. Nadat hij zesendertig jaar over het koninkrijk geregeerd had, besloot Yudhishtira het wereldlijk bestaan op te geven. Hij wilde zijn laatste jaren op aarde wijden aan het geestelijke leven. Daartoe deed hij afstand van de troon en in gezelschap van zijn vier broers en Draupadi, hun gemeenschappelijke vrouw, keerde hij het koninkrijk de rug toe. Ze bezochten tempels en andere gewijde plaatsen en ergens onderweg kwam een hond achter hen aan lopen.

Na vele omzwervingen kwamen de Pandava's, hun vrouw en de hond, die nog steeds met hen meeliep, bij het Himalaya-gebergte. Smalle paden slingerden steil naar boven en voerden hen hoog de bergen in. Terwijl ze voortzwoegden stierf de jongste broer van uitputting. Daarna volgden Draupadi en de drie oudere broers. Yudhishtira zag zijn geliefden één voor één dood neervallen en ten slotte was de trouwe hond zijn enige reisgezel.

Yudhishtira beklom een hoge berg en toen hij de top had bereikt, zag hij daar een ladder die tot aan de hemel reikte. Indra, de koning van de goden, stond naast de ladder en sprak: "Jouw broers en Draupadi hebben hun lichaam achtergelaten en zijn al in de hemel. Jij bent achtergebleven met de last van jouw stoffelijk omhulsel. Je kunt via deze ladder omhoog klimmen en je met hen herenigen." Terwijl Yudhishtira al met één voet op de ladder stond, herinnerde hij zich de hond. Toen hij aanstalten maakte om het dier op te pakken, duwde Indra de hond weg en zei: "Nee, voor

honden is geen plaats in de hemel." Daarop antwoordde Yudhishtira: "Dan is er voor mij ook geen plaats," en hij weigerde zonder hond de aarde te verlaten.

"Deze hond is door ons goden gestuurd om jouw loyaliteit te testen," sprak Indra weer. "Kom nu maar mee naar boven, ik ben tevreden over jouw gedrag." Indra was nog niet uitgesproken of de hond verdween in het niets. Yudhishtira klom de ladder op en bereikte de hemel. De eerste persoon die hij daar tegenkwam was zijn gezworen vijand Duryodhana, de oudste broer van de Kaurava's. "O hemelse goden," sprak Yudhishtira boos, "ik wil Duryodhana niet zien. Hij is er de oorzaak van dat mijn vrienden en familieleden bij honderden op het slagveld de dood vonden. Ik kan de aanblik van deze slechterik niet verdragen. Vertel me waar mijn broers zich bevinden. Ik wil daarheen gaan, waar zij zijn." De hemelse ziener Narada liep op Yudhishtira af en sprak tot hem: "Zo moet je niet spreken over Duryodhana. Hij is hier omdat hij geleefd heeft en gestorven is als een krijger. Het is ongepast om in de hemel gevoelens van haat te koesteren."

"O wijze ziener," antwoordde Yudhishtira, "hij die goed niet van kwaad wist te onderscheiden, hij die een zondaar was, hij die goede mensen leed heeft toegebracht, hij die dood en verderf heeft gezaaid, uitgerekend hij heeft een plaats in de hemel van de krijgers verworven. Hoeveel meer roemrijk en glorievol moet het oord zijn, waar mijn broers en Draupadi zich thans bevinden. Hen wil ik ontmoeten. Welke waarde heeft deze hemel voor mij, als ik van hen gescheiden ben. In mijn ogen is de plek waar zij zich bevinden de hemel; niet dit oord."

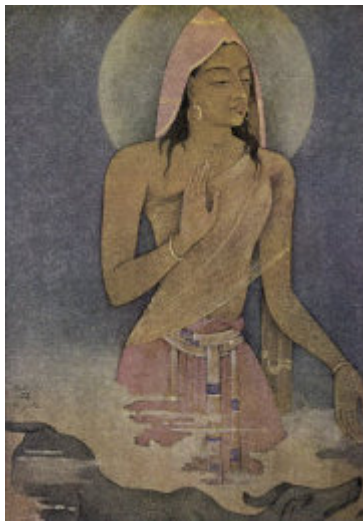
De goden gaven gehoor aan het verzoek van Yudhishtira. Een van hun dienaren kreeg de opdracht om hem naar zijn bloedverwanten te brengen. De dienaar liep voorop en Yudhishtira kwam achter hem aan. Het pad dat zij volgden werd gaandeweg donkerder. De grond was bedekt met slijmerig mos en kleverig bloed. Er hing een ondraaglijke stank van rottend vlees. Maden krioelden overal bij miljoenen over de grond. De hele omgeving lag vol kadavers en lijken waarvan armen, benen of hoofd waren afgehakt. Gieren en andere grote vogels met ijzeren bekken cirkelden onheilspellend door de lucht.

Ten slotte kwamen ze aan de oever van een rivier waarin kokend water stroomde. Aan de overkant groeiden bomen met bladeren zo scherp als scheermessen. Daarachter strekte zich, zo ver het oog reikte, een woestijn van gesmolten rotsblokken uit. Yudhishtira was geheel van streek en vervuld van afschuw. Hij zei tegen de dienaar van de goden: "Hoeveel verder moeten we nog gaan langs deze verschrikkelijke weg? Waar zijn toch mijn broers?" De dienaar antwoordde: "Ik mag tot hier gaan en niet verder. Ik moet nu terugkeren naar de hemel. Als jij niet door wilt gaan jouw broers te zoeken, kom dan met mij mee." Yudhishtira was uitgeput en hij besloot dat het zinloos was om dit troosteloze pad verder te bewandelen. Maar juist toen hij zich omdraaide om terug te keren, hoorde hij een stem die op klaaglijke toon naar hem riep: "Och koninklijke pelgrim. O jij prins van den bloede. O zoon van Pandu, alsjeblieft, blijf nog even bij ons. Terwijl jij naderbij kwam, stak er een verkoelend briesje op. Jouw aanwezigheid heeft ons goed gedaan, ga niet meteen weg."

Toen Yudhishtira dit deerniswekkende verzoek hoorde, hield hij zijn pas in. De stemmen die hij hoorde klonken wel bekend, maar hij kon er niet direct een gezicht

bij plaats. "Wie zijn jullie," riep hij, "waarom zijn jullie hier?" Vanuit verschillende richtingen werd er naar hem geroepen en hij hoorde de namen van zijn familieleden en vrienden. Hij herkende nu duidelijk de stemmen van zijn broers en zijn vrouw. "Wat voor perverse lotsbestemming is dit?" vroeg hij zich wanhopig af. "Voor welk groot misdrijf heeft men hen veroemd tot een bestaan in dit stinkende helleoord? En wat is de verdienste geweest van Duryodhana en zijn broers, dat zij thans een hemels leven genieten?"

Yudhishtira vervloekte de goden voor dit afschuwelijke onrecht. Hoewel hij bijna flauwviel van de stank, had hij weinig moeite om tot een beslissing te komen. Tegen de dienaar zei hij: "Ga naar je hemelse bazen en vertel hun dat ik niet zal terugkeren. Ik blijf bij mijn familie en vrienden; mijn aanwezigheid hier schijnt hen verlichting te brengen."

In een oogopslag verschenen alle goden onder leiding van Indra voor Yudhishtira. De duisternis, de verschrikkingen rondom en de stank verdwenen als sneeuw voor de zon. In plaats daarvan voerde een kalm briesje de geur van lentebloesems aan. "O machtige Yudhishtira," sprak Indra, "de illusie is voorbij. Dit is geen hel, maar de hemel. Net zoals je broers, je vrouw en je vrienden moest jij voor één keer deze verschrikkingen hebben meegemaakt, ook al was het maar voor even. In alles immers schuilt zowel goed als kwaad en het is deze wetenschap die elke koning zich eigen dient te maken. Jij hebt deze test goed doorstaan en je kunt nu samen met familie en vrienden je rechtmatige plaats in de hemel innemen."

Vervolgens nodigde Indra Yudhishtira uit om een bad te nemen in de hemelse Gangesrivier. Tijdens het baden verloor Yudhishtira zijn gedaante van vlees en bloed en nam een hemelse vorm aan. Hij vergat zijn haat, woede en pijn en voegde zich in de hemel bij zijn familie, vrienden en ook zijn voormalige vijanden.

5. Odysseus en de Laistrygonen

Na een moeizame tocht vol wind en storm kwamen Odysseus en zijn metgezellen bij het land van de Laistrygonen. De haven was prachtig gelegen, omringd door rotsen die tot in de hemel reikten. De bemanningen loodsten hun schepen door een nauwe toegang tussen de rotsen en meerden de schepen dicht tegen elkaar af.

Alleen Odysseus bleef buiten de haven liggen, gekweld door een donker voorgevoel meerde hij daar zijn schip aan de rotsen. Meteen beklom hij de hoge rotsen om te kijken of er mensen waren. Maar er was niemand te bekennen; hij zag alleen rook ten hemel stijgen. De held stuurde daarom verkenners uit om zo te weten te komen wat voor mensen dit land bewoonden.

De verspieders van Odysseus gingen over een weg waar met hout beladen wagens vanuit de bergen naar de stad reden. Vlak bij de stad ontmoetten ze een meisje dat voor de poorten van de stad water putte uit de bron Artakia. Het was de reusachtige dochter van Antifates, de koning der Laistrygonen. Vriendelijk vroegen ze het meisje wie koning was van dat land, en over welk volk hij heerste. De koningsdochter wees hun het huis van haar vader.

Toen de metgezellen van Odysseus het prachtige paleis van de koning betraden, was alleen de vrouw van de koning aanwezig. Zij was een reuzin, zo groot als een bergwand. De vrienden van Odysseus werden door ontzetting en afschuw bevangen. De koningin stuurde echter meteen boden uit om haaremaal naar het paleis te laten komen.

Toen de afschrikwekkende koning het paleis binnenstormde greep hij meteen een van de bezoekers en verslond hem met huid en haar. De overige metgezellen van Odysseus vluchtten snel weg, terwijl Antifates met bulderende schreeuwen zijn volk bij elkaar riep. Van alle kanten kwamen toen de Laistrygonen aangesneld en achtervolgden met hun koning de vreemdelingen tot aan de haven.

Daar aangekomen slingerden ze vanaf de hoge rotsen enorme rotsblokken naar de schepen die beneden in de haven gevangen lagen. Er ontstond een verschrikkelijk gedrang. Met luid gekraak werden de schepen verpletterd door de rotsblokken die de reuzen naar beneden slingerden. Vervolgens stortten de Laistrygonen zich in de haven en spiesden de wegzwevende mannen van Odysseus als vissen en namen ze mee naar huis om ze daar te verorberen.

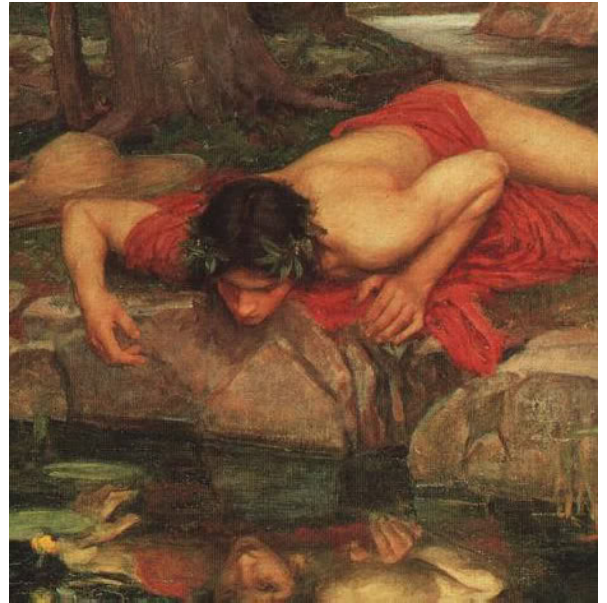
Odysseus sneed snel het touw door waarmee hij zijn schip aan de rots buiten de haven had gemeerd en liet zijn bemanning met al hun kracht aan de riemen trekken. Doodsbang voor een dood in de mullen van de

menseneters doorkliefden zij het water. Zo ontsnapte alleen het schip van Odysseus omdat de held uit voorzichtigheid zijn schip niet in de haven had gemeerd.

Alle andere schepen waren met hun bemanningen verloren gegaan.

6. Narcissus

Er leefde eens een mooie jongen. Hij heette Narcissus. Zijn vader was een riviergod, Kefisus, en zijn moeder was een nimf, Leroiope. Narcissus was beeldschoon. Hij had dikke gouden krullen tot aan zijn schouders, en als hij met zijn hoofd schudde, dansten de krullen. En hij was bruin, zongebruind, en mooi gespierd. Hij liep altijd buiten, was altijd aan het rennen, altijd op blote voeten. Hij had ogen als sterren en mooie wenkbrauwen, roze wangen en een fijne neus. En zijn lippen waren als jonge kersen.

Maar Narcissus was heel erg bang voor mensen, hij was mensenschuw; hij vertrouwde niemand. Hij was het liefst alleen, alleen in het bos, in de natuur. Klimmen op de rotsen, rennen door de varens. Met de bomen en met de vlinders en de vogels en de dieren in het bos en de insecten. Dat was zijn gezelschap. Mensen die waren niet te vertrouwen. Mensen hoefde hij niet. En daarom dachten de nimfen, dat hij arrogant was, hooghartig, omdat hij nooit echt met ze wilde praten, en altijd vluchtte. Hij was het niet, hij was niet echt arrogant. Eén van de nimfen was smoorverliefd op Narcissus. Ze verlangde naar hem en ze smachtte en ze wachtte op hem, en ze probeerde bij hem te komen, maar het lukte haar nooit. Ze kon hem niet eens goed aankijken. Ze smachtte, ze verlangde en ze wachtte en ze wachtte... Maar het werkte niet. Ze werd dunner en dunner; ze kon niet meer eten, ze kon niet meer slapen. Ze werd doorschijnend. En op het laatst verdween ze helemaal: alleen haar stem bleef nog over.

"Echo... echo..."

De nimfen vonden dat verschrikkelijk. Zo'n arrogantie, zo'n jongen! Eén van hun zusjes was helemaal weggekijnd.

"Helemaal weg? Dat kan niet! Dat moet gestraft worden! Zoiets kan niet!"

En ze gingen naar Aphrodite, de mooiste van alle godinnen: de godin van de liefde. En zij vroegen om straf voor Narcissus. Aphrodite was de nimfen goedgezind en ze zorgde ervoor dat hij als straf verliefd wordt op zijn eigen spiegelbeeld.

En op een dag, toen hij weer in het bos rende en op de rotsen klom en door de varens waadde, en op het mos lag, toen kreeg hij dorst en hij ging naar de bron om water te drinken. Hij ging knielen in het gras, en hij wilde water opscheppen. En toen... Wat ziet 'ie daar? Wat een beeldschone jongen! Ah! Die krulletjes, die gouden krulletjes, die ogen als... als... als sterren stralend, die mooie wenkbrauwen, die roze wangen, die fijne neus, die lippen; het zijn net jonge kersen! Oh, en die fijne kin, die mooi gevormde kin! Hij is goud en goudbruin en zo mooi en sierlijk en zo gespierd! Narcissus keek en keek en hij kon er geen genoeg van krijgen. En zijn hart begon te bonzen tot in zijn keel. En hij kreeg het warm, en hij kreeg het heet, en hij kreeg rillingen. Dan had 'ie het koud, dan weer heet. Narcissus was verliefd. En zo bleef 'ie daar staren en kijken en voelen. Zoiets heeft 'ie nog nooit in zijn leven gevoeld. En zo bleef 'ie daar heel de dag. Toen - het begon bijna te schemeren - dacht 'ie: ik zal die prachtige jongen een kus geven. En hij boog voorover en hij wilde zijn lippen drukken op het water... En hij verloor zijn evenwicht! En plons! Hij viel in het water en verdronk!

De nimfen hoorden wat er gebeurde en ze schrokken.

"Maar dat, dat bedoelden we niet! Dat gaat ons te ver! Dat hoefde niet! Wij wilden een straf, maar hij is nu dood. Zo een jongen; hij was zo jong en zo mooi en... Dat wilden wij niet. Dat gaat ons veel te ver! Wat kunnen we doen?"

Er was niks meer aan te doen. Toen voelden de nimfen zich verplicht tot een plechtige begrafenis. En ze gingen naar de bron. En ze zochten naar het dode lichaam van Narcissus. Ze zochten overal, maar ze konden het niet vinden. Het enige dat ze vonden in het gras bij de bron was een prachtige gele bloem met een lange sierlijke steel: een zonnegele bloem met een hartje - de narcis.

7. Koning Midas

De machtige wijngod Dionysus ging op een keer met zijn stoet lustige volgelingen naar Klein-Azië. Daarbij trok hij door het land Phrygië, waar koning Midas heerste. Op zijn tochten door berg en bos dwaalde één van de mannen van de stoet, de oude Silenos, van de anderen af. Hij kon zijn gezelschap niet meer terugvinden en viel in slaap. Enkele Phrygische boeren vonden hem, bonden hem vast met bloemenkransen en brachten hem naar hun koning Midas. Deze herkende in hem de vriend van de machtige god en hij ontving hem met grote vriendelijkheid, tien dagen en tien nachten lang. Daarna bracht hij zijn gast naar Lydië, het naburige land waar Dionysos intussen was aangekomen, en gaf hem over aan de god. Dionysos was dankbaar voor al het goede dat Midas voor zijn oude vriend gedaan had, en zei tegen hem dat hij een wens mocht doen die zeker vervuld zou worden. Toen zei de dwaze Midas: "Dan zou ik willen dat alles wat ik aanraak onmiddellijk in goud verandert."

Dionysus was wel teleurgesteld dat Midas zo'n ontzettend dwaze wens uitsprak, maar hij was door zijn woord gebonden en hij stond hem toe wat hij vroeg. Dolgelukkig ging Midas weg en brak meteen een takje van een nabije eikenboom af. En kijk, het takje veranderde in zijn vingers in puur goud! Hij plukte rijpe aren van het veld en rijpe vruchten van de bomen en alles werd goud, puur goud. Verrukt liep hij zijn paleis binnen en raakte daarbij de deurposten aan. Ze fonkelden in de zon, ze waren ineens van goud! Zelfs het water waarin hij zijn handen doopte werd goud! De tocht had hem hongerig gemaakt en dus beval Midas zijn dienaren hem een maaltijd te brengen. Goed gemutst ging hij aan tafel zitten, waarop heerlijk wit brood en geurig gebrad op hem wachtten. Zijn hand greep naar het brood, maar de heilige gave van de godin Demeter veranderde tussen zijn vingers in blinkend hard metaal. Toen

pas zag Midas in hoe verschrikkelijk de gunst was die hij van de god had gesmeekt. Hij verwenste zijn dwaasheid, die hem te midden van onmetelijke rijkdom tot de hongerdood veroordeelde. In zijn wanhoop sloeg hij zich tegen het voorhoofd en het verschrikkelijke gebeurde: zijn voorhoofd werd van goud, hard en blinkend!

Toen hief de ongelukkige Midas zijn handen smekend naar de hemel en riep: "Vader Dionysus, heb genade! Vergeef me de zondige begeerte en ontnem me deze ongeluk brengende gave!"

Dionysus, de vriendelijke god, verhoorde de bede van de berouwvolle dwaas en sprak: "Wandel langs de rivier de Paktolos omhoog tot aan haar bron. Dompel daar je hoofd in het koele water totdat de glanzende laag eraf is. Samen met het goud wordt dan de schuld van je afgewassen."

Midas gehoorzaamde onmiddellijk. En op het moment dat hij zich in het water onderdompelde was de betovering verdwenen. Maar de goudmakende kracht ging op het water over en sinds die tijd voert de Paktolos goud mee in zijn stroom.

Midas begon toen alle rijkdom te haten, hij verliet zijn glanzende paleis en zocht zijn vermaak in velden en bossen, waar hij de herdersgod Pan vereerde, die zich het liefst ophield in berggrotten. Het hart van koning Midas bleef echter even dwaas als tevoren en dit bezorgde hem niet lang daarna een gave die hij niet meer kon kwijtraken.

Op de berg Tmolos, waarop ooit de herders de slapende Silenos hadden gevonden, blies Pan, de god met de bokkenpoten, op een instrument van rietjes graag allerlei liedjes voor de nimfen. Dat was op zich heel aardig, maar Bokkepoot werd een beetje ijdel en hij wilde een wedstrijd aangaan met Apollo, de god van de muziek en de dichtkunst. Apollo nam de uitdaging aan. De oude berggod Tmolos, die een krans van eikenbladeren om zijn blauwachtige haren had, zat op een rotsblok en zou als kunstrechter uitspraak doen. Rondom zaten lieflijke nimfen en sterfelijke mannen en vrouwen, waaronder ook Midas, toe te luisteren. Eerst kwam Pan met zijn syrinx of herdersfluit en hij speelde daar liedjes op die wel aardig waren om te horen, maar eigenlijk ruwen kunstloos waren, net als het instrument waarop hij blies. Midas was verrukt van die muziek. Na Pan trad Apollo op, de jonge god met het goudblonde haar dat met lauweren was omkranst. Zijn fraaie gestalte was gehuld in een lang purperen gewaad, zijn gezicht straalde van goddelijkheid. In zijn linkerhand hield hij de ivoeren lier en met de rechter tokkelde hij op de

snaren. Hij wist er hemelse tonen aan te ontlokken en alle toehoorders waren verrukt en vol eerbied. Tmolos was een eerlijke rechter en kende Apollo dan ook de prijs toe. Alleen Midas, die de muziek van de god niet op de juiste waarde wist te schatten, had kritiek op Tmolos' uitspraak en vond dat Pan de prijs had verdiend. Toen kwam Apollo onzichtbaar naar de dwaze koning toe en greep hem bij de oren. Met een lichte ruk trok hij die omhoog en zie daar, ze werden lang en spits, er kwam grijs haar aan en ze werden zeer beweeglijk.

De god duldde namelijk niet dat zulke domme oren een menselijke gedaante behielden en dus kreeg de onnozele Midas een volmaakt paar ezelsoren. Om zijn schande te verbergen liet hij een geweldig hoge muts maken waar de ezelsoren volledig onder schuilgingen. Maar voor de dienaar die zijn haar verzorgde, moest hij zijn muts op een gegeven moment toch afzetten. De dienaar wist niet wat hij zag. De koning bood hem een groot bedrag aan om hem zijn mond te laten houden en de man was ook wel van plan om het geheim aan geen ander sterfelijk wezen te verklappen, maar hij zou uit elkaar zijn gebarsten als hij het geheim niet op de een of andere manier kwijt zou kunnen. Daarom ging hij een heel eind lopen langs de oever van een rivier, groef daar ergens een gat en fluisterde er het zeldzame geheim in. "Koning Midas heeft ezelsoren!" Vervolgens dichtte hij het gat weer zorgvuldig en ging weg, helemaal opgelucht.

Maar het duurde niet lang of er groeide een bosje riet op de plek waar hij zijn geheim begraven had. En als de wind door de riethalmen blies, begon het merkwaardig te ruisen. Fluisterend vertelden de halmen dan tegen de wind dat koning Midas ezelsoren had en de wind droeg het verder, en het duurde niet lang of het hele land, de hele wereld en zelfs alle nakomelingen wisten dat koning Midas ezelsoren had!

8. De mythe van Mithras

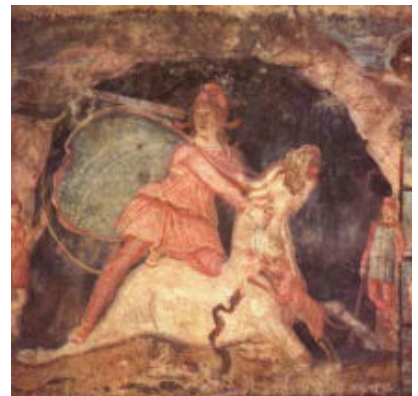
Het verhaal van Mithras begint in oeroude tijden, toen de wereld nog ongeschapen was, in de tijd dat er alleen de Ene was, die begin noch einde heeft. Hij was het die de beide grote goden maakte: Ahura Mazda en Ahriman.

Zij waren het die de wereld schiepen. Ahura Mazda maakte alles wat mooi was en schoon boven de grond, maar Ahriman maakte voor zichzelf een koninkrijk van duisternis en bevolkte het met demonen. Hij werd jaloeers op de schone schepping van Ahura Mazda en probeerde die te bederven.

In de wereld van Ahriman was het altijd winter en was de grond hard bevroren als ijs. Daar waar Ahura Mazda regeerde was het eeuwig zomer, totdat Ahriman erin slaagde twee maanden winter te brengen in de wereld boven de grond.

Toen schiep Ahura Mazda Ghaon, de paradijselijke tuin, de schoonste plek op aarde. Daar bloeiden rozen en zongen de mooiste vogels hun lied. Ahriman echter maakte insecten en slangen en liet die in de tuin. Zij brachten wanorde in die blijde plaats.

Toen schiep Ahura Mazda de eerste mensen, een man en een vrouw: Mashya en Mashyoi. Zij werden geboren uit de aarde, volgroeid en gereed, en Ahura Mazda sprak tot hen: "Jullie zijn mensen, meesters over de wereld. Denk alleen dat wat goed is. Aanbid mij, en luister niet naar de Deava's van Ahriman."

Ahriman echter fluisterde hen in dat hij de schepper was van al het schoons dat zij zagen en zij zeiden tegen elkaar: "Voorzeker was het Ahriman die al dit moois maakte; laat ons hem aanbidden."

Ahura Mazda verliet hun echter niet, maar waakte over hen en zij gaven zich niet volledig over aan het kwaad. Zo leefden zij met hun kinderen in de tuin van Ghaon en een gouden eeuw brak aan voor de mensheid.

De macht van Ahriman groeide en aan de gouden tijd kwam een einde. Ahriman ademde met zijn ijzelijke adem over de tuin en de tuin verging en de mensheid werd verspreid over de hele aarde. Zij begonnen elkaar te bevechten en af te slachten. De dood kwam over de aarde, precies zoals Ahriman had bedoeld. Iedere mens die stierf dwaalde door het rijk waar Ahriman koning was.

Ahura Mazda keek neer op de wereld en was bedroefd. Hij dacht lang na over hoe hij de mensheid weer op het goede spoor kon brengen. Tenslotte besloot hij een einde te maken aan de eerste mensheid en een god te scheppen die een nieuw ras zou maken. Op zijn bevel opende zich een grote rots en een wonderschoon kind stapte naar buiten. De herders die bij hun kuddes waakten op de velden zagen dit en verbaasden zich. Toen de duisternis viel gingen twee herders naar de opening in de rots en bewaakten de ingang met toortsen in de hand. Zij zagen hoe het kind groeide en veranderde in een jonge man. Op zijn hoofd droeg hij een kap, gevormd als een afgeknotte hoorn. Aan zijn zijde droeg hij een kort zwaard en in zijn hand hield hij een boog.

Tegen de ochtend was Mithras volgroeid en gereed om de wereld te veroveren. Hij kleedde zich in een kleding van vijgenbladeren en legde een pijl op zijn boog. Hij daagde Mitra uit, de onsterfelijke zon. Mitra leidde zijn zonnnewagen naar de aarde, en het vuur van zijn wagen maakte een einde aan het leven van de mensen van het gouden tijdperk en aan alle dieren en planten op aarde.

Mithras redde slechts twee mensen van de ondergang: de twee herders die zijn grot hadden bewaakt met het licht van hun toortsen. Hij had hen verborgen in een onderaardse grot, de eerste tempel van Mithras! Cautes en Cautopates, zoals zij genoemd werden, waren de eerste priesters van Mithras en zij hadden de graad van soldaat en Pers in zijn eredienst.

Mithras sprak tot Mitra: "Zijt gegroet, schijnende wagenman van de hemelse wagen, Gij brengt licht en warmte op aarde. Ahura Mazda, de Vader, heeft mij gestuurd om de aarde en de mensen te herscheppen. Ik ben Mithras, en allen die mij volgen en deel nemen aan mijn heilige mysteriën zullen triomferen over de Deava's. Ahriman zal geen vat op hen krijgen en als zij sterven zullen zij niet afdalen naar zijn ijzige rijk, maar wonen in een nieuwe paradijselijke tuin, die niet van deze wereld is en waar Ahriman geen vat op hen kan krijgen." Mitra knielde neer voor Mithras en bracht hem eer en Mithras zei: "Voor eeuwig zullen zij, die deel nemen aan mijn mysteriën en de zesde graad bereiken naar U worden genoemd: Heliodromus, bestuurders van de zonnnewagen! Er zal maar één graad zijn die hoger is, die van de vader, want alleen Ahura Mazda is hoger dan Mitra. Die hoogste graad zullen zij Pater noemen!"

Mitra keerde terug met zijn zonnnewagen naar zijn baan aan de hemel en Mithras stond op een heuveltop en overzag de verbrande aarde. Toen hij tot Ahura Mazda bad opende zich een rots en daaruit sprong een stier

tevoorschijn, groter, sterker en vol leven als nooit daarvoor of daarna een stier was. Mithras ving de stier en bracht hem naar een grot die als stal dienst kon doen. Toen kwam Corax, de raaf, tot Mithras gevlogen, naar wie de eerste graad is genoemd, en zei: "Ik ben de boodschapper van Ahura Mazda en ik ben gestuurd om je te zeggen, dat je je zwaard moet trekken en de stier moet offeren, want van zijn dood zal leven komen."

Mithras dwong de stier op de knieën, knielde op zijn rug, trok zijn bovenkaak naar achter en stak zijn zwaard recht in zijn hart. Toen de stier stierf kwamen een hond, een schorpioen en een slang tevoorschijn om van het bloed te drinken, maar Mithras joeg de beesten van Ahriman weg. Het bloed van de stier zakte in de grond en de zon smolt zijn grote lichaam en ook dat zakte weg in de grond. Uit die grond groeide een nieuw ras mensen en nieuw leven op aarde. De eerste mens die door Mithras zo tot leven werd gewekt was Nymphus. Lange tijd was Mithras zelf de leider van de nieuwe mens en beschermde hen tegen de vele pogingen van Ahriman om macht over hen te krijgen. Tenslotte kwam toch het moment dat zijn tijd voorbij was en hij zich bij u zijn hemelse vader moest voegen.

Mithras riep Cautes en Cautopates bij zich en sprak: "Ik moet afscheid nemen en mij bij Ahura Mazda voegen in de hemel. Toch zal ik doorgaan over allen te waken en hen te leiden die offeren in mijn tempels en deel nemen aan mijn mysteriën. Niet allen zullen alle zeven graden doorlopen van mijn eredienst, maar allen moeten pogen dit te doen. Want de eerste graad van Corax is voor hen die mijn leringen hebben vernomen door de mond van mijn priesters en mij wensen te volgen. De tweede graad maakt van een man Nymphus, want hij is gehuwd met mijn geloof. Miles, de soldaat, is hij die voor mij vecht en Leo jaagt aan mijn zijde om het kwaad te verdrijven. Persis de Pers brandt het kwaad uit met zijn toorts en verlicht het pad van mijn volgelingen. De zesde graad, Heliodromus, zal mijn volgelingen bevestigen dat zij in de zonnewagen naar Ghoan zullen rijden en naast mijn vader zitten, buiten bereik van Ahriman, als hun tijd gekomen is. Ik zal daar zijn en zorg dragen voor zijn tafel. Nu moet ik gaan en die tafel voorbereiden voor Hem en voor allen die de wetten van Ahura Mazda eerbiedigen, die ik jullie heb geleerd."

Daarna werd Mithras niet meer gezien in het land der mensen, want hij was vertrokken met de wagen van Mitra, die elke morgen weer hoop brengt aan de volgelingen van Mithras op aarde.

9. Daedalus en Icarus

Daedalus van Athene was de kunstigste man van zijn tijd: hij was bouwmeester en beeldhouwer tegelijk. Zijn standbeelden waren zo mooi dat het leek of ze leefden. Vóór Daedalus' tijd kende men alleen standbeelden met gesloten ogen en armen die slap neerhingen en één stuk met het lichaam vormden.

Maar Daedalus schiep beelden met open ogen en met losse armen die een beweging maakten, en de voeten vormde hij zo dat het leek alsof de beelden liepen. Dat maakte hem tot de beroemdste kunstenaar van zijn tijd. Maar het maakte hem ook ijdel en jaloers en hij kon het niet hebben dat iemand hem zou overtreffen of zelfs maar zou evenaren.

Daedalus had een neefje, Talos genaamd, dat door hem werd opgevoed. Als kind al gaf Talos blijk van zeer veel talent, dat hem een nog groter man zou maken dan Daedalus. Zo vond hij op een keer een kaakbeen van een slang en hij zag dat hij met dit scherp getande voorwerp een plankje doormidden zou kunnen krijgen.

Meteen maakte hij het kaakbeen van de slang in ijzer na, sneed daar fijne spitse tanden in en werd op die manier de uitvinder van het onmisbare werktuig dat wij 'zaag' noemen. Ook de pottenbakkersschijf vond hij uit, waardoor de pottenbakkers voortaan de vorm van hun potten en kruiken veel sierlijker en zuiverder konden maken. En zo vond hij nog andere dingen uit. Dit alles maakte Daedalus bang dat Talos' roem de zijne langzamerhand in de schaduw zou zetten. Uit jaloezie wierp hij de jongen van de hoge burchtmuur van de stad naar beneden, waar hij dood neerviel.

Toen ging hij snel naar de plek waar de jongen was gevallen, om het lichaam te begraven en de sporen van zijn misdaad uit te wissen. Daarbij werd hij echter betrapt. Hij probeerde nog te liegen dat hij een slang gedood had en deze begroef, maar dat was tevergeefs. Hij werd voor de rechtbank, de Areiopagos, gesleept en van moord beschuldigd. Hij wist echter te ontkomen en dwaalde een tijd als vluchteling rond in het land van Attika, rondom Athene.

Toen lukte het hem zich in te schepen naar het verre eiland Kreta, waar koning Minos regeerde. Minos sloot vriendschap met de kunstvaardige vluchteling en gaf hem werk.

Er leefde op Kreta een verschrikkelijk monster, de Minotaurus, dat de gestalte van een mens en de schouders van een stier had. Minos mocht dit monster niet doden, maar vond het ook niet prettig dat het zo openlijk over het eiland rondliep. Hij overlegde met Daedalus om een verblijf te bouwen voor de Minotaurus, waarin het monster wel de nodige ruimte had, maar waarin geen sterveling het zou kunnen vinden.

En de handige Daedalus bouwde een doolhof, het labyrint genaamd, waarin de paden en gangen zo wonderlijk door elkaar slingerden dat niemand die er eenmaal binnen was weer de weg naar buiten zou kunnen vinden. Daedalus zelf kon, toen de doolhof eenmaal klaar was, ook maar met moeite de ingang terugvinden. De Minotaurus werd in het diepst van de doolhof gezet. Zijn voedsel bestond uit zeven jonge mannen en zeven jonge vrouwen die de schatplichtige Atheners elke negen jaar aan Minos moesten geven. Het verblijf op Kreta begon Daedalus zwaar te vallen. Behalve dat hij heimwee kreeg naar zijn geboorteland, was koning Minos bovendien min of meer achterdochtig tegenover hem.

Maar Daedalus kon niet zomaar weg. Hij kon niet per schip vluchten, want dan zou Minos, die de kunstenaar niet graag wilde missen, er lucht van krijgen.

Toen besloot de slimme Daedalus door de lucht te vluchten. Hij verzamelde vogelveren en plaatste die op en naast elkaar, net zoals de natuur dat doet bij de vleugels van een vogel. Met sterke linnen draden bond hij de veren aan elkaar en onder de verenlaag bevestigde hij een laag stevige, buigzame was. Die waslaag vormde en kromde hij, totdat de vleugel volmaakt identiek was aan een echte vleugel van een enorme vogel. Op dezelfde manier maakte hij er nog een en bond toen de nagemaakte vleugels aan zijn schouders om ze uit te proberen. De vleugels waren zo kunstig gemaakt dat Daedalus volkomen veilig in de lucht kon vliegen en zich kon bewegen in welke richting hij maar wilde.

Terwijl Daedalus aan het werk was, stond zijn zoontje Icarus, van wie hij zeer veel hield, naast hem. Het kind speelde met de veertjes die zijn vader liet vallen, en kneedde de brokjes was die op de grond vielen wanneer zijn vader de randen van de waslaag onder de vleugels gelijk sneed. Eerst keek het kind verbaasd toen zijn vader met zijn kunstmatige vleugels de lucht in ging, maar toen die ongedeerd weer naar beneden kwam en naast Icarus landde, was het weer blij.

Toen maakte Daedalus een paar kleine vleugels voor zijn zoontje en liet hem proberen of hij ermee vliegen kon. Dat lukte inderdaad en alles was klaar voor de vlucht. "Pas goed op, Icarus," zei Daedalus, "en let op wat ik doe. Vlieg niet te laag, want dan zouden de golven van de zee je vleugels nat en zwaar maken zodat ze je niet meer kunnen dragen en je in zee valt. Vlieg ook niet te hoog, want dan kom je in aanraking met de zon en smelt de was van je vleugels en stort je neer in de diepte. Houd altijd het juiste midden en doe mij precies na."

Intussen bond hij de vleugels aan de schouders van zijn zoon en daarbij beefde zijn hand een beetje, want het was een gevaarlijke tocht die ze gingen ondernemen. Voor ze aan de reis begonnen gaf hij zijn zoon een liefdevolle kus, de laatste die hij hem ooit zou geven.

Toen stegen ze allebei op, de lucht in, Daedalus voorop. Telkens keek hij om om te zien of Icarus hem wel trouw volgde en zijn vleugels goed en snel genoeg op en neer bewoog. Dat ging zo goed dat Daedalus op een gegeven moment niet meer zo vaak hoefde om te kijken. Vele eilanden waren ze al voorbijgevlogen en in de verte doemde de kust van het vaderland voor hun ogen op.

Toen vond Icarus dat het vliegen zo goed ging dat hij zijn vader best even kon verlaten en een eindje hoger de lucht in kon gaan. Dat deed hij zonder zijn vader te waarschuwen. Maar toen gebeurde wat Daedalus al voorspeld had: zo dicht bij de zon smolt de was van Icarus' vleugels en de arme jongen, die wanhopig zijn armen op en neer bewoog en luidkeels om zijn vader riep, stortte neer in de diepe zee en verdronk. Maar Daedalus was te ver om het geschreeuw te horen en toen hij nietsvermoedend weer een keer omkeek en achter zich Icarus niet meer zag, sloeg hem de schrik om het hart en begon hij te roepen: "Icarus Icarus!" Maar er kwam geen antwoord. Daedalus zocht overal om zich heen en keek ook eens angstig naar beneden. Op een gegeven moment zag hij op de golven losse veren drijven.

Toen begreep de arme vader alles en verdrietig daalde hij neer op de kust van de zee en wachtte tot de golven het lijk van zijn lieve jongen aanspoelden. Hete tranen huilend begroef de oude vader zijn enig kind. Talos was gewroken. Daedalus was op een eiland terechtgekomen en omdat daar Icarus begraven was, heette het voortaan 'Ikaria'.

Daedalus vloog verder, naar het grote eiland Sicilië, waar koning Kokalos hem gastvrij opnam. Voor deze koning verrichtte Daedalus verscheidene grote werken. Hij groef bijvoorbeeld een kunstmatig meer

dat zijn overvloedige water door een brede stroom in de naburige zee uitstortte, en op een hoge steile berg bouwde hij een onneembare vesting die door slechts vier man verdedigd kon worden. Daar verborg koning Kokalos zijn schatten.

Van een grote, kille, vochtige grot maakte hij een aangenaam verblijf door er de warmte die uit de diepte van de vulkanische ondergrond opsteeg naartoe te leiden. En de tempel van de godin Aphrodite maakte hij groter en hij smeedde voor haar een gouden cel, een treffende nabootsing van de cel van een honingbij.

Maar koning Minos had gehoord waar zijn gunsteling verbleef, en wilde hem terug hebben. Met een grote vloot ging hij naar Sicilië en eiste de vaardige Daedalus van koning Kokalos terug. Die wilde hem niet afstaan, maar hij wilde ook geen oorlog met Minos beginnen. Daarom ontving hij Minos vriendschappelijk en beloofde hem Daedalus te zullen uitleveren. Maar op slinkse wijze wist hij zijn gast te doden en wel zo dat het leek alsof Minos door een ongelukkig toeval de dood had gevonden. Hij stond het lijk van de koning aan de Kretenzers af en hielp mee met de plechtige begrafenis. Op het graf werd een open tempel gebouwd.

Daedalus bleef bij Kokalos en volbracht nog vele werken die het land en zijn bewoners groot aanzien brachten. Hij leidde vele jonge mannen op tot kunstenaar, zodat het eiland Sicilië een kweekplaats werd van kunst en nijverheid. Maar van binnen kende Daedalus sinds de dood van Icarus geen gelukkige dag meer.

De herinnering aan het kind dat hij verloor en aan dat andere kind dat hij lafhartig vermoordde, lieten hem geen ogenblik met rust. Zijn oude dag was gevuld met ellende en zwaarmoedigheid. Hij stierf op Sicilië en werd daar ook begraven.

10. Adonis

Aphrodite had menige liefdesrelatie na haar huwelijk met Hephaistos. Zo voelde ze onder andere een tedere hartstocht voor een jongeman die Adonis heette.

Adonis was een onverschrokken jager, die vaak roekeloos te werk ging als hij op gevaarlijk wild jaagde. Dit veroorzaakte veel onrust bij Aphrodite, die bang was dat hem iets zou overkomen.

Tevergeefs smeekte ze hem het jagen voortaan te laten en bij haar te blijven, waar hem niets kon gebeuren. Maar Adonis wist haar lachend te ontvluchten en bleef het gezelschap opzoeken van de andere mannen die gingen jagen, zodat hij zich kon blijven wijden aan zijn favoriete tijdverdrijf.

Op een dag achtervolgde Adonis een wild zwijn, een achtervolging die hem veel plezier verschafte. Toen hij het dier uiteindelijk aanviel, draaide het zich echter plotseling woedend om en doorboorde het met zijn vervaarlijke slagrand de onbeschermden dij van Adonis. Adonis probeerde nog weg te komen, maar zijn been weigerde mee te werken en op die manier kreeg het zwijn de kans hem dood te trappen.

Onmiddellijk kwam Aphrodite naar de plaats waar haar lieveling zo tragisch aan zijn einde was gekomen. Ze haastte zich door kreupelhout en doornstruiken, waarbij ze haar huid openhaalde aan de scherpe takken en doorns. Haar bloed kleurde de witte rozen waar ze langs kwam met een matrode tint. Toen ze aankwam op de plek des onheils, was Adonis al dood en verstijfd en haar hartstochtelijke liefkozingen werden niet langer door hem beantwoord. Aphrodite barstte toen in zo'n onstuitbare tranen vloed uit, dat bos- en waternimfen, goden en mensen

en zelfs de natuur zich bij haar aansloten en samen met haar om de geliefde jongeman rouwden.

Als laatste kwam schoorvoetend Hermes aan bij de droevige menigte, om de ziel van de overledene naar de onderwereld te brengen, waar hij verwelkomd zou worden door Persephone, de godin van de onderwereld. Zij zou hem naar de plaats brengen waar goede, deugdzame stervelingen voor eeuwig in gelukzaligheid verblijven. Aphrodite was nog altijd ontroostbaar en hilde vele, vele tranen. Zodra de tranen de grond raakten, veranderden ze in anemonen en de bloeddruppels die uit de dij van Adonis waren gevloeid en op de grond waren gevallen, groeiden uit tot prachtige rode rozen.

Aphrodite bleef echter nog altijd zo intens verdrietig, dat ze het op een gegeven moment niet meer kon verdragen. Ze ging naar de Olympos, waar ze aan de voeten van Zeus neerviel en hem smeekte Adonis los te maken uit de omhelzing van de dood, of haar toe te staan zijn lot in de onderwereld te delen.

Het was onmogelijk de godin van de schoonheid toe te staan de aarde te verlaten en naar de onderwereld te gaan, maar Zeus kon er ook niet tegen haar zo te horen smeken. Hij besloot daarom dat Adonis uit de onderwereld zou worden teruggeroepen, zodat Aphrodite hem weer bij zich kon hebben. Maar Hades had de zeggenschap over Adonis, want de onderwereld was zijn rijk en hij weigerde hem te laten gaan. Na een langdurige discussie tussen Zeus en Hades werd een regeling getroffen. Adonis mocht de ene helft van het jaar op aarde doorbrengen en moest voor de andere helft terugkeren naar het Elysium.

Aan het begin van de lente verliet Adonis de onderwereld en zo snel hij kon ging hij naar zijn geliefde Aphrodite. Overal waar hij zijn voetstappen zette, ontloken de bloemen en begonnen de vogels te fluiten om te laten zien hoe blij ze waren met zijn komst. Zo werd Adonis het symbool van de plantengroei, die elke lente uit de bodem omhoog komt en de aarde bedekt met prachtige bladeren en bloemen en die de vogels doet fluiten. In de herfst keerde Adonis met tegenzin terug naar de onderwereld, want dan kwam het wrede wilde zwijn van de winter weer om hem met zijn slagtang te doorboren en de natuur te doen verdorren. En elk jaar in de herfst hilde de natuur om zijn vertrek.